

Sedmdesátiny Jitky Vodňanské

Jsme-li šťastní, máme energii zahlédnout svůj stín

S psychoterapeutkou a spirituální učitelkou Jitkou Vodňanskou se znám téměř dvacet let. Setkáváme se náhodně i plánovaně. Několik let vedla Jitka v REGENERACI Okénko, kde pravidelně zapisovala své postřehy, záblesky poznání, poselství a úvahy. Za její stále svěží myšlenky jí děkujeme a k jejím sedmdesátinám, které oslaví 11. listopadu, přejeme pevné zdraví, štěstí, trvalou radost a inspiraci.

Jak se cítíš v sedmdesáti letech? A jak ti bylo v šedesáti, v padesáti?

Ta desetiletí jsou milníky. Nejhuř jsem se cítila, když mi bylo čtyřicet. Podle Junga je to zlom. Jako když vylezete na kopec, můžete se rozhlížet, to je prima, ale čeká vás už jen cesta z kopce dolů. No, takhle to Jung asi neřekl, ale můžeme ho takto parafrázovat.

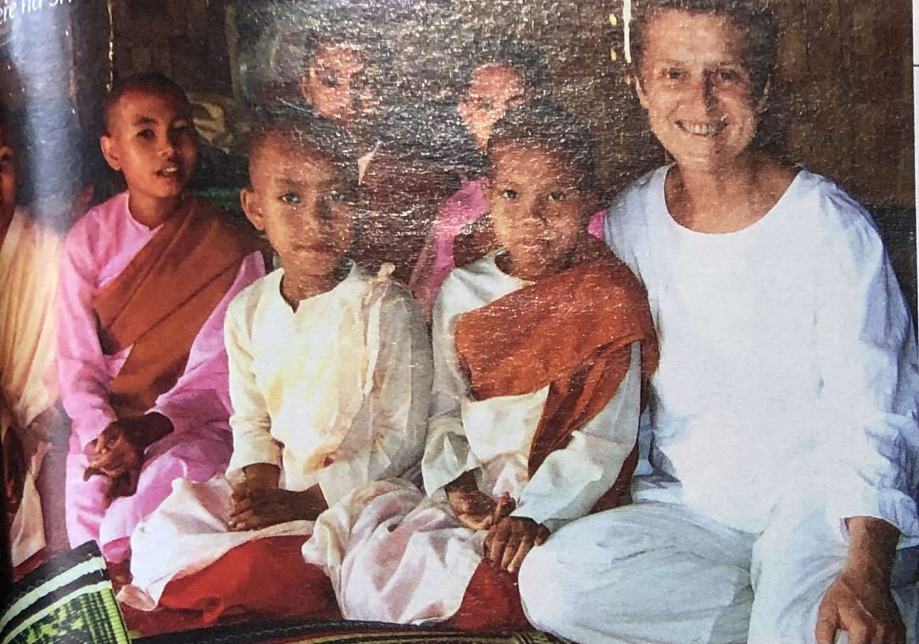
Ale u nás v rodě jsme dlouhověci, snad mám ještě čas. Babička Eva zemřela, když jí bylo sto čtyři. Kdybych se vydala v jejích šlépějích, tak mám před sebou více než třicet let, což znamená, že teď jsem skoro v půlce. Padesátka byla skvělá, šedesátka taky. A sedmdesátka? Sedmička je dobré číslo, ale přece jen... Lidé třeba v mé přítomnosti pronesou „ta sedmdesátiletá babička“. A pak se na mě podívají a řeknou: „Promiň.“ A mě těší, že jim to hned nedošlo. Kdysi jsem se učila konstelace od jedné šamanky z Argentiny. Ohromně se mi ta žena líbila. Byla intuitivní, divoká, přesná, ale přitom velice soucitná. Jedno ráno přišla a prohlásila: „Tak jsem se

podívala do zrcadla a rozhodla se, že dám každé své vrásce jméno.“ Skvělý přístup.

V šedesáti letech jsem stávala před zrcadlem a s neúplným nadšením pozorovala, jak se tvář mění. Děkala jsem na sebe všelijaké omlazující grimasy, tajtrlíkovala a koketovala s vylepšováním, ale vždy, zaplať Bůh, přiskočila moudrost, pleskla mě přes ruku. Definitivně jsem se rozhodla, že si nic jiného než sama sebe k sobě nepustím. Žádné šití obličej, žádné ubírání, přidávání. Nefušovat do přírody. Někde se to nevyplatí. Všechny ženy, co si nechají ušít obličej, vypadají tak nějak stejně. Všechno utrpení a originalita se vytráti v jakési banálnosti. Když si vzpomenu na velké české herecké osobnosti, vybaví se mi Dana Medřická, Stella Zázvorková, Květa Fialová – krásné moudré ženy, které měly život vepsaný ve tváři.

Ty stárneš také hezky. Co ti v přijetí stárnutí pomohlo?

Poznání, které se ukázalo jako velmi příjemné. Že jsme opravdu rozdělení na tělo

Se svým bývalým manželem Janem Vodňanským a synem Tomášem.

Jitka Vodňanská se narodila ve znamení Štíra před sedmdesáti lety v Praze. Dětství prožila s rodiči a sestrou v jihočeském městě Blatná. Na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy vystudovala biologii, specializace lékařská antropologie. Pracovala v Archeologickém ústavu Akademie věd jako antropolog, brzy přešla k psychologii a absolvovala mimořádné studium psychologie na Filozofické fakultě UK. Od roku 1969 pracovala jako psycholog-psychoterapeut na protialkoholním oddělení psychiatrické kliniky, později řadu let vedla středisko pro psychoterapii a rodinnou terapii. Založila nadaci ANIMA, která dosud s tímto centrem úzce spolupracuje. Absolvovala řadu psychoterapeutických výcviků, sama vede výcvik ve skupinové psychoterapii, rodinné terapii a provádí klienty během psychospirituální krize – vede psychospirituální kurz s názvem Hledat–Najít–Pustit. Od roku 1994 se věnuje buddhistické meditaci vipassaná. Deset let zpívala ve Vysokoškolském uměleckém souboru. Roku 1975 založila první muzikoterapeutickou společnost v Československu. Je rozvedená, má syna Tomáše a dva vnuky, Šimona a Mikeše. Ráda cestuje, hlavně do jihovýchodní Asie, fotografuje a píše, její příspěvky najdete například na portálu www.vodnanska.eu.

a duši. Pozoruji své tělo a samu sebe, jak se bouřím, protože se mi nechce se krabatit, a taky sleduji, jak odchází část energie, i když mám stále pocit, že jí mám ještě docela nazbyt. K tomu se přidává zjištění, že se moje duše stále více raduje. Myslím to naprosto vážně – je mi se sebou daleko lépe, než mi bývalo. Daleko častěji mám takový „kojotí“ pocit, že je to všechno velká legrace. Mám sice pořád nějaká trápení, ale mnoho věcí mi přijde malicherných. Samozřejmě: když nám zemře někdo blízký a vidíme mrtvé tělo, pociťujeme velkou ztrátu. Na druhou stranu si uvědomíme, že tu zůstal jenom jakýsi tělový kabát, že duše je něco úplně jiného a vzácnějšího. A čím je duše starší, je kvalitnější. Když se ovšem o ni postaráme. Mou duši stále baví poznávat sebe samu a jít po cestě neúnavně, poctivě. Snažím se jí věnovat co nejvíce svého volného času. Časem už na blbosti neplýtvám. Tady, v Čechách, si to neumím dvakrát moc zařídit. Když zrovna neučím, nedělám terapii, nedělám supervizi nebo nezařizuji milion věcí

běžného provozu, jsem se svými vnoučky. Jsou pro mě požehnáním.

Abych v tom cvrkotu nezapomněla sama na sebe, odletím každoročně na dva tři měsíce do asijských klášterů. Je to můj posvátný čas. Tam jsem doslova vystavena sama sobě. Meditace vipassaná není jen tak nicnedělání, je to docela pořádná fuška. Vždycky vyrazím sama, s ruksáčkem, a ohromně se těším a trochu se bojím. Je dobré setkávat se se svým strachem. Snažím se toho pro svou cestu udělat co nejvíce, i když procházím utrpenou fází meditace, kdy prožívám utrpení celého světa a není možné se tomu vyhnout. Tato fáze meditace mi přináší obrovské poznání a obrovskou radost. Můj učitel, ctihodný Sujiva, říká, že lotosový květ vyrůstá z bahna, člověk musí bahnem projít, aby se dostal do světla. V tom samotném utrpení mohu vidět světlo radosti. A to se mi tam spojilo. Je to srozumitelné?

Řekla bych, že to srozumitelné je. Míra utrpení určuje míru radosti. Když

poznáme hluboké utrpení, poznáme i hlubokou radost. Jsou to dvě strany jedné mince. Je to tak?

Ano, tak to myslím. Lidé, kteří jsou stále jenom pozitivní, jsou mi podezřelí. Kdepak bude schovaný jejich stín? Odkud vykoukne z té líbeznosti? Ale stejně na tom jsou lidé, co jsou stále negativní. Těch je mi líto. Tápou ve tmě.

Když mluvíš o své cestě, myslíš životní cestu, nebo meditaci vipassaná?

To i to, obě cesty mi splývají v jednu. Meditace natolik ovlivňuje můj život, že ji vlastně žiji. A když se zpětně dívám na svůj život, tak to není nic, co by bylo obzvlášť jednoduché. Ale nestěžuji si, neměnila bych. Jsem vděčná za to, že se dělo to, co se dělo. Kdybych mohla být teď dramaturg či režisér svého života, pár dějství bych jistojistě vypustila. Věcí, které byly zastřené tím, čemu se v Buddhově učení říká „moha“, což je zaslepenost nebo nevědomost. Zaslepená jsem byla v mnoha okamžicích svého života, a kdybych

mohla použít určitý druh nadhledu, který mám nyní, tak bych určitě jednala jinak. Ale člověk musí škobrtat, aby se naučil jít rovně. A pokud možno bez hůlky.

Pro ženy jsou důležité city a partnerství. Jaká partnerství jsi poznala, nakolik byla harmonická? Jak se ti dařilo v lásce k mužům? Zažila jsi skutečně harmonický vztah? A jak to vypadalo? (smích) Jsi pěkná potvora...

Jen pověz...

Jméno a adresu můžeš vynechat.

No jasně, že jsem to poznala. A vždycky jsem si myslela, že je to „to pravé“. Jinak bych se do toho nehnila! Mám pocit, že jsem měla přesně taková partnerství, v jaké fázi jsem se nacházela. Některá byla delší, sedmiletá, jiná kratší, kdy se ukázalo, že to „to pravé“ nebylo.

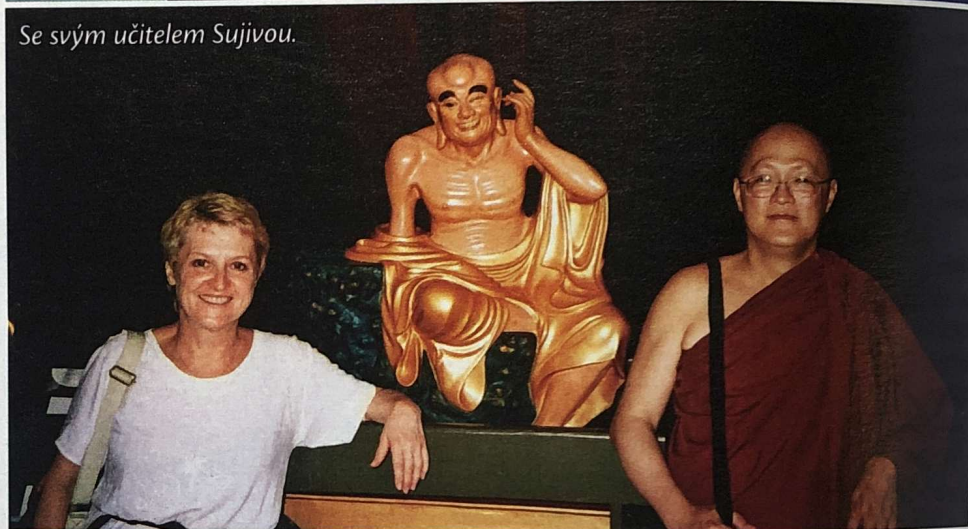
Teď je pro mě nesmírně důležité být naplno v přítomnosti se sebou. Mnoho lidí k tomu nepotřebuji. Mám harmonické vztahy s lidmi, ale ještě více si cením plně naplněné samoty. Bytí v přítomnosti. Tam člověk nepotřebuje druhou lidskou bytost. V těch chvílích se odráží sám od sebe. Druhá bytost vyvádí ze středu. Mám ráda mlčení, ticho. Nemusím žádné příběhy, kina, romány. Slyším romány od svých klientů. Pak jako úžasný bonus ticho a usebrání. V tom je krása mého věku, ale k tomuto poznání mohou samozřejmě dojít i lidé mnohem mladší.

Partnerství je nádherná, obohacující záležitost, ale patří do jiné kategorie. Někdy se mi po partnerství stýská kvůli možnosti sdílet, protože se při tom vytváří úplně jiná hodnota. Také sociálně postrádám to, co měla v sobě dřívější setkávání, která byla součástí mého života za minulého režimu. Můj muž podepsal Chartu 77, a tím jsme se náhle ocitli uprostřed toho těžkého, ale i krásného dění „zaprodanců a ztroskotanců“ tehdejšího režimu. Tam se filosofovalo, diskutovalo, dělalo umění, byla domácí divadla, bylo to velké společenství, stejně naladěni, poctiví přátelé. Všechno bylo takové šťastné a inspirující. Živé. Ale samozřejmě i bolestné. Mnoho přátel muselo emigrovat, mnoho jich bylo ve vězení. Ale přesto. Je to něco, co mi neobyčejně chybí, protože teď jsme společensky někde jinde. Tohle období mě velmi formovalo. Nepřála bych si, aby se něco z minulého režimu vrátilo, ale disidentská zkušenost pro mě byla nesmírně cenná. Byl to obrovský dar: být s těmi lidmi a rozvíjet určitou

S filozofem Zdeňkem Neubauerem
a Janem Vodňanským.

Se svým učitelem Sujivou.

část své duše, socializační, přemýšlivou, empatickou, odvážnou. Mnoho jsem dostala tam. A za to se hluboce klaním – že jsem mohla prožít hodně situací, které byly tak ojedinělé a vzácné. A jsem taky ráda, že jsem měla rodinu takovou, jakou jsem měla. Teprve teď vidím hodnoty, které jsem dříve kritizovala, jako opravdu hodnotné. Tenhle věk totiž také přináší odpouštění, pochopení a přijímání. Přijímání věcí takových, jaké jsou. Sice nemohu říci, že by se mi to dařilo až do té míry, kterou bych si přála, ale mnoho věcí přijímám už s daleko větší pokorou a lehkostí.

Ale jak ustát odlišnosti v partnerství? Každý člověk je přece jiný.

Každý člověk samozřejmě je jiný, ale důležité je, aby došlo k moudrosti přijetí druhého, a hlavně k přijetí své vlastní jinakosti. Největší průšvih totiž je, že chceme být jako někdo nebo jako něco. Pro většinu lidí je těžké být svůj. Vnějšíkovou formou ohlašuji světu, že patřím do nějaké skupiny. Velká podřízenost nějaké skupině zbavuje individuality, originality. Poskytuje zdání síly, která je velmi falešná. A právě jinakost je vzácnost, kterou máme. A když part-

neři přijmou svou jinakost jako velký dar a vzájemně přijmou jinakost druhého jako dar a respektují to, tak si myslím, že je moc hezké být spolu. A když se třeba dívám na Jana Vodňanského, mého bývalého muže, který má jinakostí dost, zdá se mi, dost opožděně, že jsem nebyla ještě tehdy dost moudrá na to, abych mohla přijmout takovou originalitu. A mnohokrát jsem si říkala, že kdybych věděla to, co vím teď, a více odpouštěla a neřešila spoustu nepodstatných věcí, bylo by to mnohem lehčí.

Je to třeba tak, že ve vztahu se více soustředujeme na to, čím nám druhý ubližuje, než na to, v čem je nám s ním dobře?

No, kdykoli se soustředujeme jen na jednu část člověka, jsme částečně slepi. Každý člověk musí být plný svým světlem a svým stínem. Jinak to není možné. Příliš temnoty i příliš světla neumožní vidět skutečnost. Jakmile převáží něco, co je stín, je potřeba to buď řešit, nebo od toho odejít. Já to mám tak, že když je moc temna a světlo nemůže prorazit, odcházím za světlem.

Včera jsem skončila další setkání kurzu Hledat–Najít–Pustit. Každé je nějak za-

měřené. Tu na zdroje nebo důvěru ve svět, nedokončené byznysy, stín, cestu životem. Tentokrát to bylo setkání s vlastní duší. Jak je živá, čím strádá, co potřebuje, jak ji živí víra... A bylo to nádherné. Barevné, plné. Máme velmi vzácnou skupinu. Odvážlivci, kteří pátrají, aby se našli a neutekli někam do vnějškovosti. A dobrá polovina z nich potřebovala samotu jako něco bytostně důležitého. Být sami se sebou ve čtyřdenním procesu. Mluvili jsme o potřebě stínu a samoty, aby se stín mohl nerušeně, cele vynořit, aby nebyl zatlačený, aby mohl být přijímaný. Teprve když jsme šťastni, můžeme dostat sílu a odvahu nahlédnout v plné kráse i svůj stín. Je potřeba mít energii nejen na to, abychom stín uviděli, ale potřebujeme energii i na to, abychom byli šťastní. Není to vůbec samo sebou. Zdá se mi, že cesta ke štěstí vede vždycky přes přijetí stínu.

A pak bych ocenila ještě jednu věc, která patří k mému věku. Můžu s pokorou a radostně, přitom uzemněně „dole i nahore“ předávat to, co vím. Mám pocit, že už to není bublina šoumenství, která tam dříve byla, ale spíše spolubytí, jsme spolu na stejné úrovni, ač jsem v tu chvíli kousek dál a můžu chodit s lampičkou a ukazovat: „Tady spadnete do nějakého bahna, vidíte, a tady svítí světlo... A ukaž, máš ho tady v sobě, má ho tam každý...“ To je velké požehnání, jehož se mi dostalo. Jak se mi nedostalo požehnání být s nějakým

mužem trvale a dlouhodobě, tak mám tohle požehnání. To je moje karma. A je dost dobrá. Vášnivě se mohu věnovat terapii, supervizi, meditovat a učit. A předávat totéž i svým potomkům.

Říkala jsi, že se tvá babička dožila sto čtyř let. Jaká byla, když jí bylo sto?

Babička byla pořád skvělá, vtipná. Do svých sto čtyř let nebyla vůbec v nemocnici. Byla jen na operaci šedého zákalu, nebylo ji tam být, a tak se odpoledne odebrala domů. Když se při stých narozeninách vyřešákovala, řekla: „Jituško, že vypadám na osmdesát?“ Byla prostá, moudrá žena, Ukrajinka s nádherným jménem Monastýrská. Měla ráda jednoduchosti, proto jsem k ní velmi tíhla. Ve sto letech byla pořád bystrá. Když jí bylo sto dva, tvrdila, že „tam nahoře maj' binec“, že na ni asi zapomněli. Už tu nechtěla být. Tělo ji docela trápilo, ale chodila, pracovala, alespoň krouhala jablka do štrúdlu. Ke konci už měla takové stařecké vidiny, zdálo se jí, že za ní chodí důstojníci a všude je plno krásné pšenice... To jí bylo podobné. Žádné hrůzy. Zažila hladomor, emigraci, tak si to její mysl na stará kolena zařídila takhle parádně. Žila s rodiči v jižních Čechách v Blatné. Pocházela z velkostatku a kvůli režimu emigrovala. Utekla na Slovensko, moje máma už chodila do školy na Slovensku. A když babičku trápili chlapi, tak se otočila na podpatku a utekla od nich. Udělala

to celkem třikrát... Moje mamina se o ni a později o tátu moc krásně a s láskou starala. Proto se babi asi dožila takového věku.

Jakou vlastností ti babička imponovala?

Babička byla pro mě vším. Kotvou. Jako malá jsem u ní ráda bývala. Jednou se mě ptala moje psychoanalytička, čím je charakteristická moje máma. Moje maminka byla Vodnářka a byla sice úžasná, ale nepolapitelná. Babička byla velmi silná ukrajinská žena. Máma taky, ale babička byla pro mě prostě „jistá“. Obě byly výjimečné čarodějky.

V jakém znamení se babička narodila?

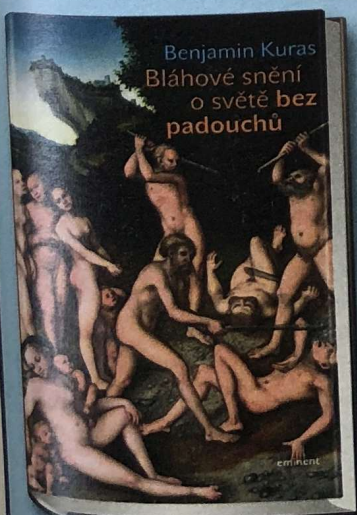
Kozoroh. Velmi mě milovala. Jmenovala se Eva a vydržela všechno. Nic ji nezlomilo. Zachovala si sílu, smysl pro humor a vřelost. Štědrost. Na hrobě má napsaná data narození a úmrtí – i teď se na to dívám s údivem. 1894–1998.

Jak si vůbec dneska „stojí“ ženy? Myslím tím emancipaci. A jak je na tom mužská síla? Přemýšlíš o tom někdy?

Zamýšlím se nad touto otázkou se svými klienty. Ale nechci se tomu věnovat v nějaké obecné rovině. Vždycky jsou za tím konkrétní lidi s konkrétními příběhy, nelze zobecňovat. Mám pocit, že jiné ženy žijí na severní Moravě, jiné na jižní. Jiné ženy jsou v Praze. Tahle otázka pro mě vůbec není zodpověditelná. Mám ráda ženy, které jsou

INZERCE

O trochu lepší svět v nakladatelství Eminent

Benjamin Kuras

Bláhové snění o světě bez padouchů

Kniha navazuje na kultovní JAK PŘEŽÍT PADOUCHY. Pátrá po původu touhy západní civilizace přetvářet padouchy v dobré lidi a kořeny nachází v antickém Řecku a Izraeli. Srovnává jejich pravidla ideálního jednání a objevuje v nich víc podobností než odlišností.

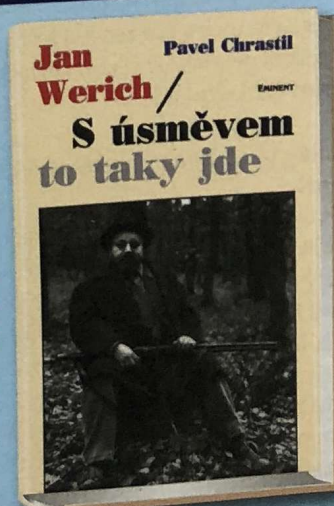
125x200 mm • 216 stran • 249 Kč

Pavel Chrastil

Jan Werich / S úsměvem to taky jde

Kniha bilancuje léta autorova přátelství s Janem Werichem a díky péči Jana Bořka obsahuje dosud nepublikované vzpomínky Werichovy sekretářky Jarmily Týlové a rodinné přítelkyně Dany Pakové, která převzala do opatrování Werichovu vnučku Fanču.

125x200 mm • 288 stran • 269 Kč

Knihy jsou k dostání nebo je lze objednat ve všech knihkupectvích ČR a Slovenska nebo ve výhodné akci

WWW.EMINENT.CZ 4 KNIHY ZA CENU 2

soběstačné, samostatné, úžasné. Měla jsem takovou mámu. I babičku, samozřejmě.

A může vedle nich vydržet muž?

Ne (*smích*). Často ne.

A proč ne?

Zase jak který muž. Tuhle otázku nemůžu zodpovědět.

A jak by měla vypadat otázka týkající se problému mužství a ženství, abys ji mohla zodpovědět?

Já si to můžu představit jenom samostatně. Jak vypadá žena-žena a jak vypadá muž-muž. Jestli potom budou moci být spolu, je velký dar. Samozřejmě se nad tím zamyslím, protože jsem rodinný terapeut a také protože v rodině, kde jsem vyrůstala, byl sice tatínek Lev, ale lev nebyl, a moje maminka byla Vodnářka, ale byla v podstatě lev. Máma byla pěkná ženská, ale byla chlap, protože postavila chatu, dům. Táta byl spíš mateřský. Trápila jsem se, že to mají obráceně. Vždycky jsem si přála, aby táta aspoň pil nebo dělal nějaké mužské neplechy (*smích*). Ale on byl dobrý, spořádaný, měl srovnané ponožky, tužky. Máma měla všechno bohémsky ležérní a stavěla baráky. Zdobila, vařila a pekla, byla kreativní, vyřezávala truhlu, šila masky, panenky, vedla Sokol, chovala akvarijní rybičky, v práci měla skleníky s láčkovkami, měli jsme na zahradě Alpy – skalničky –, ve špajzu miliony zavařenin... Zařídila kde co, lidi, speciálně všichni řemeslníci, ji milovali. Mámu se nedalo stíhat. A obávám se, že jsem v něčem jak přes kopírák. Jen neumím všechno, co uměla ona. Kutám na jiných lánech. Doma jsem mužství a ženství řešila. Řeším to i pracovně. Ale, jak říkám, vždycky jsou za vším konkrétní lidé.

Jací lidé tě na životní cestě ovlivnili?

A čím?

Těch bylo docela dost, ale stěžejních jen několik. Měla jsem štěstí na dobré učitele. Dobrý učitel je pro mě stejný dar jako dobrý rodič. V práci to byl docent Jaroslav Skála, léta můj nadřízený. Obávaný, přesto obdivovaný muž-muž, když jsme u toho. Zakladatel české adiktologie. Léta jsem s ním pracovala v Praze u Apolináře na protialkoholním oddělení psychiatrické kliniky. On mě přivedl k psychoterapii. Objevil ve mně terapeutickou potenci, dal mi šanci, důvěru a podporu, abych ji mohla rozvinout.

Pak řada skvělých psychoterapeutů, se kterými jsem mohla studovat. Petr Boš – rodinný terapeut, Virginie Satirová – americká rodinná terapeutka, David Boadella – zakladatel biosyntézy, kterou jsem vystudovala, Bert Hellinger – zakladatel konstelací.

Samozřejmě přátelé a mí nejbližší – Daniela Fischerová, Elen Hornová, Tomáš Halík, Karel Trinkewitz, Zdeněk Neubauer, František Žahourek, Jan – můj muž –, Václav Havel. Nedá se tak snadno říct čím. Tím, že byli a jsou.

S katolickým knězem, religionistou, teologem, sociologem náboženství a spisovatelem Tomášem Halíkem.

Také celá společenství přátel, kam léta jezdíme – jihočeský letní tábor Hornosín a zimní slovenské lyžovačky s Jankem Langošem a Agnesem Snopkem. A samozřejmě Ctihodný Sujiva – můj spirituální učitel.

Už mnoho let doprovázíš svého učitele Sujivu na meditacích, teď je vedete společně. Jak tenhle vztah vznikl? Ptám se proto, že v našich podmínkách není vztah učitel a žák v duchovním slova smyslu obvyklý. Tuhle tradici u nás prostě nemáme.

A to je škoda. Meditovat jsem začala v roce 1994. Takže to máme dvacet let. Vipassanu jsem potkala o něco později. Ctihodný Sujiva přijel do Čech učit poprvé asi v roce 1998. Nabídl mi po první společné meditaci, jestli nechci být jeho student. Jak později řekl, bylo to na základě jednoho mého transformačního snu. Jedná se o karmické setkání, mohu-li to tak říct.

Celých dvacet let jsem ani jednou nezaváhala. Medituji i s jinými učiteli v různých kláštorech v Asii, je to hezké a užitečné, ale Sujivo je jemné, vědoucí učení a vedení je pro mě nenahraditelné. Podívá se a vidí. Nekomentuje, nehodnotí, laskavě vede. S úžasným citem pro utrpení, s humorem a energií. Je prima s ním v Asii cestovat.

Od roku 1999 s ním učím jako jeho asistentka, dostala jsem pozhánání, že mohu sama vést velké retreaty. Bhante Sujiva je mnich čínského původu, který se ale narodil a žil v Malajsii. Je vystudovaný botanik – dendrolog. Mnich je od mládí, vysvěcený ve velmi přísném klášteře v Barmě. Učí po celém světě, ale nejvíc miluje Evropu, hlavně Itálii, Česko, Slovensko a Švýcarsko. Napsal asi deset knih o vipassaně, píše básně a kreslí komiksy. Mám od něj pár komiksů, v nichž se mi vtipně pochechtává, že jsem závislá na houbání. Za pár měsíců s ním jedu na dva měsíce do Malajsie, možná na Borneo a určitě do Vietnamu.

Co bys sis dala sama sobě k narozeninám? Co si žena v sedmdesáti přeje? Na kolik let se cítíš?

Duševně, duchovně se cítím na čtyři sta padesát. Má koťotí mysl také nemá věk. A tělo? Záleží. Když tancuju, tak na dvacet. Pocit věku je velice proměnlivý. Dneska je to hodně dobrý. Sedíme tady, na nádherném prostranství zámeckého dvora ve Škvorci. Je noc, nad námi úplněk. Budeme se snad obtěžovat věkem? Jsem ráda, že tu s tebou jsem a že si krásně povídáme...

A co bych si přála? Mít čas a jasnou mysl, abych mohla udělat dostatek práce na cestě k očistění duše. Možná by bylo dobré mít nějaké nadpřirozené schopnosti, ale už jsem poznala, že jsou to jen takové maliny na cestě. I když třeba létat by nebylo špatné... Chtěla bych pořád učit sebe, ostatní a potřebuji mít prostor, abych mohla předávat, co jsem se naučila. Přála bych si dát co nejvíc svým milovaným vnukům. Přála bych si, abych napsala nějakou krásnou knihu. A ze všeho nejvíc bych si přála, abych splnila svůj úkol. Abych ho poznala a splnila tak, jak ho splnit mám. Je možná banální, co říkám, ale považuji to za velmi důležité. Taky bych chtěla odpustit a odpouštět. Přála bych si, abych už mohla říct, že přijímám všechno, co ke mně přichází. Nu, není toho málo, ale mám-li ještě těch třicet let před sebou...?

Pavlína BRZÁKOVÁ